

ШКОЛОВАЊЕ И УСАВРШАВАЊЕ КАДРА ЗА ПОТРЕБЕ ГЕОДЕТСКЕ СЛУЖБЕ ОД ДРУГОГ СВЕТСКОГ РАТА ДО ДАНАС

Саша Т. Бакрач, Славиша Татомировић,
Радоје Д. Банковић и Мирко Борисов
Генералштаб војске Србије, Војногеографски институт

Процес основног школовања и усавршавања кадра за почетне војногеодеетске дужности покреће се априла 1945. године. Од тада до данас основно школовање завршило је 1.026 лица, претежно официрски кадар.

Од 1950. године и касније, поред основног школовања и усавршавања, део кадра углавном је завршавао: курсеве, специјализације, више војне школе и последипломске студије из геодеетске или географске области.

У раду се анализира и истиче значај ових активности, како за протекли период, тако и за будуће потребе, првенствено Војногеографског института, а затим геодеетске службе у целини. Анализа указује и на то да се овај процес карактерише изразитом разноликошћу. Последња и малобројна генерација официра инжењера геодеетске службе завршила је школовање 2005. године. Будућност Војногеографског института и геодеетске службе у целини највише је условљена квалитетом и квантитетом садашњег и будућег кадра.

Кључне речи: *школовање и усавршавање, официрски кадар, геодеетска служба, Војногеографски институт.*

Увод

Рад сагледава историју школовања и усавршавања кадра за потребе војне геодеетске службе и анализира њихов утицај на статус и извршавање задатака службе. Предметом рада обухваћено је високостручно школовање и усавршавање у периоду од Другог светског рата до данас.²

* Аутори раде у Војногеографском институту и у овом тексту износе личне ставове.

¹ Повремено је спроводено средње и више школовање. Школован је технички кадар за обављање картографских и цртачко-граверских радова, школовало се за стицање звања инжењера геодезије и графичког инжењера, за стручно звање геометар-картограф и др.

² У Краљевини Југославији официри геодеетске службе школовали су се у Нишкој и Вишој геодеетској школи. У оквиру ВГИ и Школског одсека организовани су и курсеви за ниже и више чиновнике геодеетске струке, Курс за усавршавање родова за геодеетску струку и Картографско-графичку школу за спремину вештака.

Адекватно и правовремено попуњавање Војногеографског института и осталих установа и јединица кадром доприноси не само одржавању и јачању геодетске службе, већ и извршавању наменских задатака у Војсци, што представља основну хипотезу рада.

Главни део рада чини тематска целина која се односи на процес основног школовања и усавршавања кадра, којим се углавном оспособљавао будући геодетски официрски кадар. Високостручан геодетски официрски кадар обезбеђивао се и редовним или ванредним школовањем на факултетима у грађанству. Мали број официра геодетске службе усавршавао се на некој од високих војних школа, као што су Командно-штабна академија (КША) или Школа националне одбране (ШНО). Део кадра завршавао је и последипломске студије у некој високошколској геодетској или географској установи, као и мањи број специјализација. У периоду од 1985. године Војногеографски институт,³ као извршни орган службе, попуњавао се и кадровима из грађанства (техничари, инжењери и др.).

На крају сваке целине, из угла историјске дистанце и стручног сагледавања, даје се кратка анализа са елементима критичког закључивања. У закључку рада даје се опширнија анализа претходног и тренутног стања геодетске службе и изводе закључци у контексту постављеног циља и главне хипотезе.

Основно школовање кадра

Школовање кадрова за обављање превасходно војних геодетско-географских задатака код нас и у већини земаља света које имају развијену војну геодетско-географску делатност је континуиран процес. Процес се, најчешће, спроводио и спроводи кроз специјализоване школе и наставне програме војног или цивилног карактера. Постојала је традиција да се део кадра школује и у иностранству.⁴

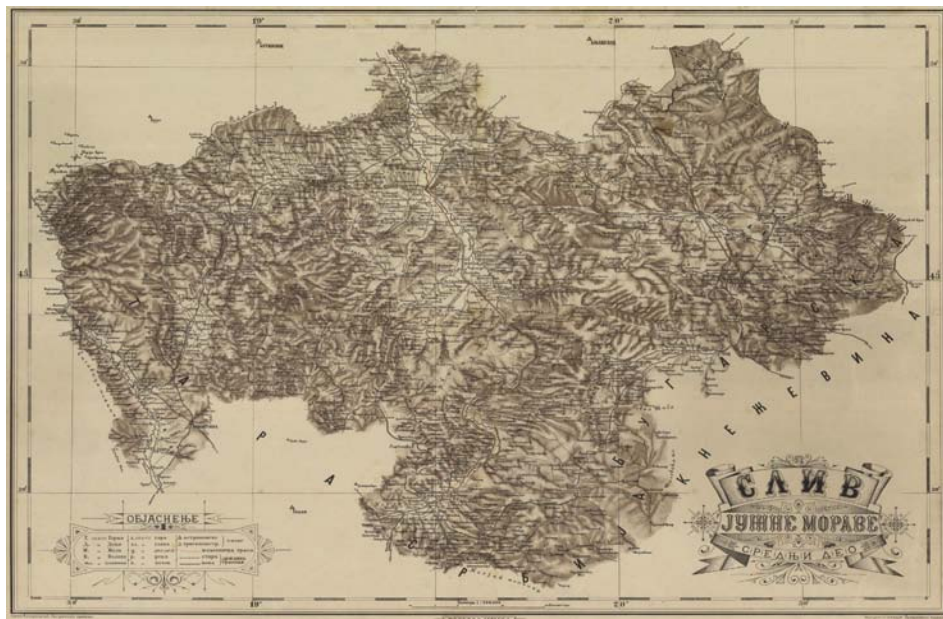
Наша прошлост и традиција војног геодетско-географског школовања⁵ најбоље је илустрована кроз бројне производе (радове) и имена од стручног и научног зна-

³ Корени данашњег Војногеографског института сежу из 1876. године, када је у српској војсци формирано *Географско одељење Главног ђенералштаба*, једно од три одељења, које је 1884. године подељено на четири одсека (географско-статистички, тригонометријски, топометријски и топографски) и радионицу. У Краљевини Југославији, почетком 1920. године формиран је као *Географски институт Главног ђенералштаба*, а од 16. априла 1923. године добија по први пут име *Војногеографски институт*. Уредбама од 29.1.1929, 08.5.1936, и 23.10.1940. године третиран је различито – као орган Министарства војске и морнарице или као орган Главног ђенералштаба. Капитулацијом Југословенске војске Краљевине Југославије престао је да ради. Од 15.11.1944. године поново се успоставља под називом *Војни географски институт народноослободилачке војске Југославије*. После реорганизације од 1. 3.1946. године, преименован је у *Географски институт Југословенске армије*, а почетком 1952. године назив му је промењен у *Географски институт Југословенске народне армије*. Од 1963. године поново носи име *Војногеографски институт* (ВГИ).

⁴ Тако се академик Стеван П. Бошковић школовао 7 година у Санкт Петербургу, од 1892 до 1899. године.

⁵ У Краљевини Југославији официри геодетске струке школовали су се у Нижој и Вишој геодетској школи. У оквиру Војногеографског института спровођени су и курсеви за усавршавање официра родова за геодетску струку, курсеви за ниже чиновнике геодетске струке, као и школовање за картографско-графичку спрему вештака.

чаја за ове области. Карта Слив Јужне Мораве у размери 1:300 000 из 1878. године (слика 1), први топографски премер Краљевине Србије у размери 1:50 000 из 1881–1891. године, стварање и развијање геодетске основе и топографског премера (слика 2), научни радови академика, геодетског ђенерала Стевана П. Бошковића и многих других, само су део богате ризнице којом располаже садашња геодетска служба.

Слика 1 – Карта размера 1:300 000 Слив Јужне Мораве

Основно школовање и усавршавање кадра за потребе војногеодетских дужности и геодетске службе од краја Другог светског рата па до данас вршено је кроз одговарајуће наставне установе. То су биле:

- Геодетско војно училиште – Школа за активне геодетске официре, од 1945. до 1954. године,
- Картографска официрска школа, од 1953. до 1955. године,
- Геодетска официрска школа, од 1953. до 1956. године,
- Геодетска војна академија, од 1961. до 1964. године,
- Војна академија Копнене војске – смер геодетске служба, од 1976. до 1995. године и
- Војнотехничка академија Војске Југославије и Војна академија – смер геодетска служба, од 1995. до 2005. године.

Слика 2 – Детаљ са првог топографског премера Краљевине Србије на којем учествује академик ђенерал Стеван П. Бошковић

Геодетско војно училиште

При крају Другог светског рата и прве две-три послератне године у саставу Југословенске армије Краљевине Југославије налазило се релативно мало геодетског кадра. То су претежно били геодетски официри и геометри бивше Југословенске војске.

Да би се надоместио тај недостатак кадра формирано је Геодетско војно училиште. Ова школа је отпочела са радом 1. априла 1945. године, а од маја 1950. године преименована је у Школу за активне геодетске официре. До септембра 1954. године школовање је завршило 726 полазника (*питомаца*). На три смера: топографском, картографском и репродукцијском произведено је 14 класа. Из топографског смера изашло је 297 потпоручника, а из картографског и репродукцијског смера 210 заставника геодетске службе.⁶ Од 1949. године успостављен је и течај за картографске цртаче и произведено 219 питомаца кроз 5 класа. Свршени питомци прве генерације произведени су у чин војног службеника, док су остали (4 класе) завршетком школовања распоређивани на радна места као грађанска лица на служби у Југословенској народној армији (ЈНА).

⁶ Школовање у Чехословачкој је почетком друге године наставило 10 питомаца, који су тамо остали до Резолуције информбироа.

Потребно је истаћи да је школовање кадра у Геодетском војном училишту започето у изузетно неповољним условима смештаја питомца и извођења наставе (просторије, опрема и наставни кадар). Питомци су прво били смештени у зграду Географског института на Калемегдану, затим у зграду „палилулске“ основне школе (угао Таковске и 27. марта), а затим у баракама на Калемегдану у којима су били ратни заробљеници, а од маја 1946. године у зграду предратне реалне гимназије на углу Тадеуша Кошћушког и Узун Миркове улице. У јесен 1947. године проблем просторија за смештај и наставу решен је пресељењем у Земун у касарни на Светосавској улици. Војногеографски институт се од 1956. налази на локацији у улици Мије Ковачевића 5 на Карабурми (слика 3).

Пракса је показала да је, упркос општој немаштини и проблемима са којима се суочавала ова школа, постигнута масовност и квалитет произведених кадрова, а службу су ценили и подржавали политичко и војно руководство. То потврђује реализација многих великих пројеката и подухвата ондашњег времена⁷ који су остали темељ реализације и данашњих задатака.

Слика 3 – Зграда у којој је смештен Војногеографски институт од 1956. године

⁷ Најзначајније дело био је други топографски премер Југославије (1948–1967) у размери 1:25 000 (TK25) са еквидистанцијом од 10 м и израда државне топографске карте у овој размери. Карте су израђиване у *Gaus. Krigerovoj* пројекцији, а њоме је добијен основни извор за израду осталих – изведених топографских карата ситнијег размера (1:50 000, 1:100 000, 1:200 000, итд.).

Картографска официрска школа

Обимност спровођених теренских радова и потреба за превођењем прикупљених података у карту као финални производ била је добро препозната и преточена у формирање ове школе.

Школа је отпочела са радом 1. децембра 1953. године. Школовање је трајало до 1. децембра 1955. године и спроведено је у Географском институту ЈНА (садашњем ВГИ). Ово двогодишње школовање једне класе питомаца похађало је 26 војних службеника и грађанских лица, који су раније завршили течај картографских цртача. Школу је завршило 17 уписаних питомаца који су произведени у чин потпоручника геодетске службе – картографске специјалности.

Може се закључити да је ова школа била одраз повећаних потреба за високо стручним кадром картографске специјалности, препознавања будућих задатака, као и успешног планирања.

Геодетска официрска школа

Слично као у картографској официрској школи, недостатак официрског кадра геодетске специјалности био је повод за покретање школовања и формирање Геодетске официрске школе. Школа је отпочела са радом 5.11.1953. године. У трајању од по две године, две класе слушалаца – питомаца су се школовале. Школа је са 31. октобром 1956. године произвела 46 официра геодетске службе – геодетске специјалности. Наставни планови и програми за обе школе спровођени су у складу са потребама службе и конкретне специјалности.

Геодетска војна академија

Ова школа отпочела је са радом 1. новембра 1961. године и радила је до 27. октобра 1964. године. Геодетска служба и у овом времену није била формално-правно конституисана, јер није постојао други руководећи орган. Иако надлежности ВГИ у погледу вођења службе нису биле прописима регулисане, тадашње руководство, на челу са генералом Драгославом Петровићем Горским, имало је доминантну улогу и координирало је радом тада постојећих органа и представника службе у ЈНА.⁸ Покретање ове школе проистекло је из планова ВГИ, а Академија је организацијско-формацијски била у саставу Војногеографског института.

Из ове школе изашла је једна класа (генерација) 14 официра потпоручника геодетске службе. Настава се спроводила према посебно припремљеном наставном плану и програму на Војној академији Копнене војске у Београду.⁹ Практична обука

⁸ Постојали су следећи органи и представници ГдСл: група геодетских официра у саставу I управе ГШ, Војногеографски институт, Хидрографски институт ЈРМ, појединци у командама РВ и ПВО и командама армија на пословима снимања и дистрибуције карата и појединци у војним школама.

⁹ Укупно је реализовано 4978 наставних часова, од којих је 63% припадало стручним, а 37% општевојним и другим предметима и активностима (возачки испит, физичко вежбање, страни језици и др.)

из геодезије и графичког премера организована је сваке школске године у оквиру логоровања питомаца академије.

Након Геодетске војне академије долази, по први пут, до дужег прекида школовања – наредних десет година. То је имало директног одраза на бројно стање ВГИ¹⁰ и целе службе. Највероватнији разлози томе били су: константна економска оскудица и технолошки развој испољен већом продуктивношћу и мањом потребом за радним местима.

Важно је истаћи да је током 1964. године у Војногеографском институту, до сада на највишем нивоу, верификован значај научноистраживачког рада.¹¹ Тако је у оквиру Одељења за геофизику формиран Одсек за научне анализе. Одсек је 1971. године прерастао у Одељење за научноистраживачки рад¹² (НИР) са чак три одсека, што представља преседан у досадашњој историји ВГИ и службе у целини.

Може се закључити да је дотадашњим школовањем створена потребна *маса интелектуалног капитала*¹³ као предуслов бављења и развоја научноистраживачког рада, што је и резултирало формирањем Одељења за НИР. Такође, важно је истаћи да је Војногеографски институт у том периоду набавио бројну и савремену опрему, што је значајно утицало на процес школовања и усавршавања кадра, извршавање наменских задатака и јачање службе у целини.

Војна академија Копнене војске – Геодетски смер

Прекинути процес основног школовања обновљен је 1974. године. На Војној академији Копнене војске (ВА КоВ) школовало се 7 класа, све до 1995. године. Школовање је трајало 4 године – 2 године општег (заједничког) и 2 године специјалистичког дела.¹⁴ Теоретска настава изводила се у кабинетима ВА КоВ, а практична настава једним делом у кабинетима, а другим делом у производним јединицама ВГИ и кроз теренску обуку на полигону (слика 4).

Школу је завршио 121 питамац у чину потпоручника геодетске службе. Војну академију КоВ – Геодетски смер завршиле су следеће класе питомаца:

- 31. класа 1978. године, 28 официра геодетске службе,
- 33. класа 1980. године, 29 официра геодетске службе,¹⁵
- 35. класа 1982. године, 16 официра геодетске службе,
- 37. класа 1984. године, 12 официра геодетске службе,
- 40. класа 1987. године, 16 официра геодетске службе,

¹⁰ До 1980. године бројно стање ВГИ се смањило преко 50% са 836 лица из 1960. године на 414 лица.

¹¹ Научноистраживачки рад у ГдСл институционално је заживео од 1920. године формирањем *Географског института Главног Ђенералштаба*.

¹² Садашње стање говори да је Војногеографском институту наметнуто укидање Одељења за НИР.

¹³ Опширније видети: Милачић В., *Интелектуални капитал*, Београд, 1999.

¹⁴ Заједничко школовање од четири семестра углавном се односило на војностручне, друштвено-политичке и природно-математичке предмете. Специјалистичко школовање је, такође, трајало четири семестра и састојало се од 16 предмета, са укупно 2360 часова.

¹⁵ Са 33. класом школовање су завршила и три припадника оружаних снага Замбије.

- 46. класа 1993. године, 12 официра геодетске службе и
- 47. класа 1995. године, 9 официра геодетске службе.¹⁶

Анализирајући овај период школовања, лако се закључује да се одржавао континуитет, али да је бројност свршених официра била у почетку делимично задовољавајућа, а касније са недовољним и опадајућим трендом.¹⁷ Важно је истаћи да је одабир питамаца (кандидата) за геодетски смер на овој школи био такав да су, по правилу, после двогодишњег заједничког општег школовања, одабирани они кандидати који су били најбољи или међу најбољима по просеку оцена у својим класама.¹⁸

Слика 4 – Детаљ са топографских радова током логоровања питамаца 47. класе Војне академије КоВ

¹⁶ Девет официра 47. класе КоВ, који су 1995. унапређени у чин потпоручника ГдСл, школовали су се по први пут до тада 5 година.

¹⁷ Генерално гледано, у војскама европских земаља од укупног бројног стања 0,3% чини геодетско-географски-картографски кадар. У нашој Војсци тај проценат тренутно износи око 0,14%.

¹⁸ После друге године школовања 47. класа КОВ – геодетска служба имала је просек оцена преко 9,00. Школовање су завршили са просечном оценом 8,58, што представља и најбољи успех у досадашњем академском школовању које је започело на Геодетској војној академији 1961. године.

Војнотехничка академија ВЈ и Војна академија

Идеја за континуираним петогодишњим школовањем, коју је руководство ВГИ заговарало још од раних седамдесетих година, остварила се 1995. године. Тако је 52. класа (једанаест) официра 2000. године завршава школовање започето 1995. године.¹⁹ Последња генерација до сада школовала се на Војној академији – Одсеку логистика, на смеру геодетска служба од 2000. до 2005. године. Академију завршава 12 официра 125. класе.²⁰ Школовање је, као и код претходне две класе, трајало 5 година и састојало се од општег (две године) и специјалистичког дела (три године).

Овакав облик петогодишњег школовања показао се оправданим, пре свега у стручном смислу, због приближавања и изједначавања са осталим високим школама – факултетима. Стицање звања дипломираног инжењера показало се као подстицај, али и као оправдање стручности свршених официра поручника геодетске службе.

Од 2005. године основно школовање није настављано. Геодетска служба од тог периода није се обнављала ни новим високошколованим кадром пријемом из цивилства. Овај период, који има тенденцију да се настави, представља период дуже стагнације у школовању кадра за потребе геодетске службе.

Са поузданошћу се може изнети заједнички закључак за основно школовање да су остварени резултати (просек оцена) одговарали постављеним и високозахтевним критеријумима током школовања. Томе у прилог говоре подаци приказани у табели 1.

Табела 1 – Преглед основног школовања кадра

Школа	Период	Број класа	Број свршених полазника	Успех
Геодетско војно училиште	1945–1954.	3 смера/ 14 класа	507	4,16
Картографска официрска школа	1953–1955.	1	17	3,46
Геодетска официрска школа	1953–1956.	2	46	3,91
Геодетска војна академија	1961–1964.	1	14	врло добар
Војна академија КОВ	1974–1994.	7	121	8,30
Војнотехничка академија и Војна академија	1995–2005.	3	23/32	8,06

¹⁹ Школовање је трајало 5 година, а састојало се од општег (две године) и специјалистичког дела (три године).

²⁰ Од школске 2000/01. означавање класа Војне академије везано је за почетак рада Артиљеријске школе (основана 18. 3.1850. године у Крагујевцу).

Допунско школовање кадра

Допунско усавршавање геодетског кадра у досадашњем периоду било је организовано кроз следеће активности: курсеви, школовање на високим војним и цивилним школама и специјалистичко и последипломско усавршавање. Допунским школовањем је и 1998. године 9 потпоручника геодетске службе²¹ стекло диплому Војнотехничке академије Војске Југославије (ВТА ВЈ) и звање дипломираног инжењера геодезије. У досадашњој историји школовања ова класа питомца геодетске службе остаје јединствен случај, јер су стекли две дипломе.

Курсеви

У протеклом периоду организовани су бројни и разноврсни курсеви на којима се, углавном, усавршавао официрски кадар. Курсеви су били организовани по потреби и спроводили су се, углавном, у ВГИ. Мањи број курсева био је организован у иностранству или у некој од домаћих цивилних установа.

У значајније курсеве могу се убројати:

– Виши картографски курс, од 1949. до 1955. године, који је завршило 77 полазника у 6 класа,

– Виши репродукцијски курс, од 1952. до 1954. године, који је завршило 13 полазника у две класе,

– Курс геодетске астрономије, од 3.1.1952. до 1.11.1952. године, који је завршило 13 полазника,²²

– Фотограметријски курсеви: од 1950. до 1958. године – 6 курсева²³, укупно је завршило 122. геодетска официра и 13 војних и грађанских лица.

Од 1950. до 2011. године 20 геодетских официра и један војни службеник оспособљени су за радове на аерофотограметријском снимању земљишта из авиона. Обука за сваког аерофотографа – летача организована је у сарадњи са Ратним ваздухопловством и Војном академијом.

Повремено су поједини геодетски стручњаци упућивани у иностранство на краћу или дужу фотограметријску обуку (Швајцарска, Француска, Холандија и Немачка). Ове курсеве је до 2000. године завршило укупно 18 геодетских официра и један ВКВ радник.

²¹ Питомци су школовање започели 1990. године у оквиру 47. класе КоВ. Након две године општег, школовање настављају у оквиру смера Геодетска служба. Почетком 1995. године бивају премештени у састав Војнотехничке академије Војске Југославије као 15. класа ГдСл, где и завршавају школовање, али са дипломом Војне академије КоВ и звањем потпоручник ГдСл. Због разлике (десет испита) коју је требало положити, организовано им је допунско школовање у трајању од две године.

²² Ова група старешина је након завршетка курса стажирала годину дана на Астрономској опсерваторији у Београду. То је дало добру основу за непосредно извођење астрогеодетских мерења на територији целе бивше СФРЈ.

²³ Курсеви су трајали од 3 до 6 месеци.

Остали курсеви за припаднике геодетске службе били су организовани ради оспособљавања за разноврсне активности: картографско-литографске, репродукцијске, геодетске и програмерске. Посебна група спровођених курсева јесу курсеви страних језика, којих је било више и на различитим нивоима.²⁴

Показало се да је овакав облик школовања био подстицан посебним потребама службе. Искуства говоре да су курсеви утицали на боље радне резултате у извршавању задатака, посебно при примени нових технологија и захтева конкретног времена.

Школовање на високим војним и цивилним школама

Део кадра геодетске службе усавршавао се и проширивао своја знања школовањем на некој од цивилних стручних школа. Најчешће су то била ванредна школовања.

Мали број официра геодетске службе завршавао је више школовање у некој од војних школа. Командно-штабну академију, закључно са 2005. годином, завршило је 9 официра, а до 1985. године Вишу политичку школу – 5 официра.

Од 1.10.1956. до 1.10.1962. године радила је Виша војна геодетска академија коју је кроз две класе слушалаца и трогодишње школовање завршило 35 официра. Тај кадар био је намењен за највише командне и руководеће дужности у служби.

Високостручан кадар за потребе геодетске службе обезбеђивао се још и редовним или ванредним школовањем на појединим цивилним факултетима. Студије на неком геодетском факултету завршило је укупно 75 лица. Од овог броја било је 63 официра и 12 грађанских лица.²⁵ У статусу редовног студента било је 15 официра, а осталих 48 завршавали су ове студије уз редован рад у служби.

Звање дипломираног географа стекло је 18 официра, а 8 их је дипломирало на економском, правном, шумарском или неком другом факултету. Већина је ове студије завршила у периоду од 1961. до 1970. године.

Анализирајући протекли период, може се закључити да је школовање на високим војним школама било интензивније у ранијем периоду, нарочито до 1962. године, те да је кадар припреман школовањем за највише командне и руководеће дужности. Касније се то знатно смањило, тако да од 2005. године фактички није било представника геодетске службе на некој од високих војних школа.²⁶ Подаци говоре да је у периоду од 1970. године било само неколико официра ГдСл на цивилним факултетима, а од 1995. године (када је уведено петогодишње основно школовање) није било таквих примера.

²⁴ Током 2002. године три припадника службе школовала су се 8 месеци у Енглеској. Тренутно се у Војногеографском институту одржава курс енглеског језика.

²⁵ То су претежно били стипендисти који су после дипломирања постали активни официри геодетске службе.

²⁶ Односи се на професионална војна лица која су запослена у ВГИ.

Специјалистичко и последипломско усавршавање

У периоду од 1945. године до краја 2005. године припадници геодетске службе²⁷ укупно су одбранили: 6 специјалистичких радова, 30 магистарских радова и 17 доктората. Тренутно у Војногеографском институту ради 1 специјалиста, 3 магистра и 5 доктора наука, а 2 официра су у процесу докторског усавршавања. Од овог броја, статус наставног звања доцента и асистента имају по 3 официра.

Ван ВГИ, а у саставима МО и Војске, налази се: 2 доктора и 4 магистра наука и један специјалиста, који нису распоређени на пословима из домена геодетске службе. У прилог томе, истиче се да тренутно и дужи низ година уназад не постоји управни орган, који би кординирао радом ВГИ, осталих органа и припадника службе. Тиме се многи задаци одлажу или успоравају, а проблеми су пренети на ВГИ, који не може да их реши сопственим снагама или са додељеним нивоом компетенција.

Закључак

Анализа школовања и усавршавања кадра за потребе геодетске службе од Другог светског рата до данас представљала је и представља потребу са којом су се сусретале претходне, али и садашње генерације геодетске службе. То је важно због сагледавања укупног процеса, а затим и бројних других разлога који утичу на развој службе. Овај рад, заснован на стручно заснованој анализи, отвара могућност обједињеног прегледа (синтезе), слободног и критичког закључивања.

Први закључак проистиче из чињенице да је протекли период по предметном разматрању био успешан. Остварени радни резултати потврда су успешно спровођеног процеса школовања и усавршавања. Онда када је планирање школовања било у доброј вези са плановима и задацима службе, остварени су и најбољи резултати.

У прилог другом закључку иду бројке као одраз величине пројектованог и оствареног. Неспорно је да су пројектовања била више у корелацији са потребама него са временом. Када се од геодетске службе тражило пуно, била је повећана и примарна потреба за школовањем кадра.

Из претходног закључка наметнуто је питање, као носилац следећег закључка – да ли је протекли период школовања и усавршавања одговарао објективним потребама? Наиме, видљива је несразмерност времена са величином – бројем одшколованог кадра. Приметно је да је у првим деценијама било прекобројно, а у последњим малобројно произвођење кадра. На пример, из војних школа до 1956. године изашло је 570, од тада до 1985. године 98, а од тог периода до данас свега 60 официра геодетске службе. Из овог односа, уважавајући чињеницу смањења потреба због смањења државне територије, може се закључити да је било пропуста у пројектовању – планирању. Остаје отворено питање да ли су економска криза током 90-тих и касније, распад бивших држава, а и непрепознавање улоге и задатака геодетске службе били разлози заостајања у планирању школовања!

²⁷ Односи се само на припаднике службе који су радили и раде у ВГИ или у управном органу службе. Постоји извештај број припадника који су стекли ова звања, а напустили су органе службе.

Следећи закључак је према карактеру проблема и најкомплекснији. Односи се на тренутно стање високообразованог официрског кадра геодетске службе који највећим делом ради у ВГИ као не само главном већ скоро и једином носиоцу послова. Занемариво је мали број официра који раде у другим установама и јединицама МО и Војске на пословима из надлежности службе. Стога се може закључити да је тренутно стање алармантно, како у погледу функционисања – извршавања наменских задатака, тако и опстанка – будућности службе.

Генерално, може се рећи да је тренутно стање попуњености установа и јединица Војске Србије на свим нивоима официрима геодетске службе одраз вишегодишњих, па и деценијских пропуста у општем планирању и неспровођењу основног школовања. Као једино могуће решење креаторима политике и планирања у МО и ГШВС предлаже се да, у што краћем периоду, знају начин за адекватно попуњавање кадра.

Изузев појединачних али значајних примера школовања кадра у иностранству на престижним училиштима између два светска рата, период после Другог светског рата по питању школовања кадра био је доста аутархичан. Изузетак су чинили малобројни специјалистички курсеви. Садашње време, у складу са савременим потребама струке и ради постизања што већег квалитета образованог кадра, трансфера и интеракције знања, намеће потребу да се део кадра школује у иностранству.

На крају, истиче се жеља, али и обавеза, да се настави са традицијом и очува име наше геодетске службе у будућности. Тако ће можда средином овог века њени припадници писати на сличну тему. Надамо се да ће им овај рад послужити као корисна полазна основа.

Литература

1. Гаџиновић, Р.: Методолошки процес у писању научног рада, Војно дело, Београд, 2010.
2. Група аутора, Српско војно школство, Министарство одбране, Медија центар „Одбрана“, Београд, 2010.
3. Група аутора, Војна енциклопедија 3, стр. 200–201 и Војна енциклопедија 10, стр. 567, Војноиздавачки завод, Београд, 1972.
4. Чоловић, Г.: Школовање и усавршавање официра Геодетске службе у ЈНА у периоду од 1945. до 1956. године, Војногеографски институт, Београд, 1987.
5. Чоловић, Г. и др.: Геодетска служба у српској војсци, Војногеографски институт, Београд, 1995.
6. Милачић В.: Интелектуални капитал, Машински факултет Универзитета у Београду, Београд, 1999.
7. Монографија Војногеографског института за период 1985–1995. године, књига 1, 2 и 3, Београд, 1996.
8. Монографија Војногеографског института за период 1998–2004. године, Београд, 2006.
9. Прилози за монографију Војногеографског института за период 1995–1997. године, Београд, 1998.
10. Петерца, М. и Чоловић, Г.: Геодетска служба у ЈНА, Војноиздавачки и новински центар, Београд, 1987.